

vremena da tekst ponovimo, i to ponovo kroz njihovu priču, ali sada točno određenu: »*Last autumn I was in Edinburgh etc.*«. Ako više nema vremena za to, zadajem odmah domaću zadaću. Kako u obvezatne pismene zadatke za II razred spada i povezivanje odgovora u cjelovit sastav pomoću veznika, zadajem takvu zadaću, i to služeći se pitanjima iz udžbenika. Na ploči napišem plan vođenog sastava prema pitanjima u knjizi, a učenici za vrlo kratko vrijeme upišu potrebne izmjene u vlastiti udžbenik. To izgleda ovako:

but	1.	and	3.		5.		7.		10.
	2.		4.		6.		9.		13.

Učenici, dakle, uopće ne odgovaraju na pitanja 8, 11 i 12. Odgovore na pitanja 1 i 2 povežu u jednu rečenicu veznikom *but*, a 3 i 4 veznikom *and*. Jednom rečenicom odgovaraju i na pitanja 5 i 6, i to bez pomoći veznika. Odgovori na pitanja 7 i 9 povezani su sa *so*, a odgovori na pitanja 10 i 13 čine zasebne rečenice.

Na početku slijedećeg sata nekoliko učenika pročitat će svoje zadatke tako da ostali mogu ispraviti eventualne pogreške.

Amalija Gulam

OSVRT NA RAD PO AV-TEČAJU

Prošle školske godine radila sam u jednom petom razredu po novom udžbeniku ruskog jezika autora Ilijaš-Pavuna-Horga »Русский язык для детей« rađenom po AVGS-metodi. Potakla me radoznalost, a i potreba za promjenom u načinu rada. Radovala sam se i već u mislima gledala i slušala učenike »в разных ролах«. Proučivši priručnik, pitala sam se hoće li rad uspjeti jer sam vidjela da se s čitanjem i pisanjem počinje u II polugodištu, odnosno poslije 16. vježbe.

Što se dobilo radom po tom udžbeniku? Što su učenici Vb uspjeli usvojiti?

AV-tečaj »Русский язык для детей« sastoji se od govornih situacija, dijaloga, i obrađuje vokabular i gramatičke strukture u vrlo zanimljivu i djeci bliskom obliku. Gramatičke vježbe i gramatičke situacije također su u dijalogu, istina, samo od nekoliko replika, no dovoljno dugih za uvježbavanje i automatiziranje. Zatim slijede brojalice, stihovi, pjesme, igre i scenariji. Prilično mnogo raznolikosti, a ako tome dodamo i odličnu intonaciju i ritam, onda možemo sebi predočiti kako teče takav rad. Situacije su vezane uz neposredan život djece, uz svakodnevne doživljaje, pa i šaljive, djelomično za V razred i suviše lake. No bez obzira na to, to je ipak dob još uvijek maštovita i razigrana, te se vješto uklapa u dječje igre s macom Murkom... Naoko lako, ipak zadaje svojevrstne teškoće pojedinim učenicima jer treba svladati intonaciju, ritam, pauzu, tempo, intenzitet, akcenat, a to je upravo najteže učenicima nenjegovana sluha pri svladavanju stranog jezika.

Usvojivši određenu leksiku u određenoj govornoj situaciji, učenici se igraju: oni vode međusobne dijaloge uz upotrebu odgovarajućih rekvizita. To je život u minijaturi, tu je živa riječ, tu je prisutan duh jezika koji uče. Oni ga umiju vješto upotrijebiti u raznim situacijama, a to je ono najvrednije u ovom udžbeniku. Za igre upotrebljavaju brojalice kad im treba glavni aktor ili rukovodilac.

Tečaj sadržava i pjesme. To je velika prednost za nastavnika i pomoć, jer se melodija s vrpce može slušati bezbroj puta, tako dugo dok je ne otpjevaju bez greške. Učenici na početku svakog sata, umjesto pozdrava, otpjevaju jednu od naučenih pjesama po vlastitom izboru. To je za njih posebna radost, jer nije svakidašnje. Nije ni svakidašnje obraćanje nastavniku »именем и отчеством«. Kako bi oni svoju drugaricu oslovljavali samo sa Амалия Степановна? To je neprilično! Međutim, ako mi se nisu tako obraćali, nisam htjela razgovarati i na taj sam ih način prisilila da me oslovljavaju »по-русски«. Briše se barijera koja razdvaja nastavnika i učenike »petaše«, oni postaju prisniji, a time i slobodniji, sloboda pak daje šire mogućnosti spontanog izražavanja u dijalozima. Satovi uvijek zrače vedrinom jer to nameću situacije i rad po toj metodi.

I tako je to bilo u I polugodištu. U II polugodištu također nije bilo mnogo teškoća. Kako su tekstovi u udžbeniku 2 istovjetni s tekstovima uz dijafilmove, mislila sam da učenici vješto čitaju jer ih znaju napamet. Da bih se uvjerila u protivno, sastavila sam tekst iz poznatih govornih modela, ali različitih situacija, napisala ga na ploču i dala na čitanje. Čitali su! Pravilna intonacija nije izostala — a napose uspješno su išle IK-1 i IK-2.

Tada je bilo na redu ispitivanje pismenosti. Pisani su prvi diktati, prvi odgovori na postavljena pitanja. Grešaka je bilo, ali ništa više od paralelnog petog razreda koji nije radio po AV-tečaju, a koji je ranije počeo ortografijom. Od III mjeseca dobivaju složenija pismena pitanja, pa i odgovori sadržavaju teže gramatičke strukture i leksik. U IV mjesecu dobivaju zadatak da samostalno napišu dijalog. Ti su dijalozi vezani uz učenje kao glavnu preokupaciju učenika.

Učenicima ne čine problem rečenice ni opisivanje nekog predmeta ili situacije jer su kroz igru automatizirali leksik i gramatičke strukture te se vješto i brzo snalaze.

Da bih provjerila uolikoj mjeri vladaju jezikom i koliko su sposobni napisati pismeni sastav na zadanu temu, postavila sam pred njih sliku slona. Bez velikih priprema i uvoda (a prije je obrađena situacija »Зонарпк« i stihovi o slonu) predložila sam im da ispričaju što znaju o slonu.

S obzirom na to da sam radila s još jednim petim razredom po starom udžbeniku, često sam uspoređivala oba razreda. I u drugi peti razred povremeno sam donosila AV-tečaj, primjenjujući prigodne teme, ali kod njih nisam postigla slobodu, samostalnost i spontanost razgovora u onolikom opsegu kao u petom razredu, koji je cijele godine radio po AV-tečaju.

Školska godina primakla se kraju. Učenici su vješto čitali, pisali i, što je najvažnije, međusobno razgovarali pravilno primjenjujući intonaciju i izgovor. Jedino nisu usvojili, a po nastavnom programu to je propisano, plural imenica svih triju rodova i plural pridjeva.

Šteta što nije izašao i II dio ovog tečaja da bi činio zaokruženu cjelinu. Time bi i učenici dobili kompletno početno znanje iz ruskog jezika.